Ч. 332 (14.229). Львів, четвер 12. грудня 1935. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504.060, 145.322. Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Гостра критика

мирових англійсько-французьських пропозицій.

ІТАЛІЯ ПРИЙМЕ ПРОПОЗИЦІЇ.

ПАРИЖ, 11. 12. ПАТ. Авас повідомляє з Риму, що Мусоліні мабуть прийме французько-британські мирові проекти, як основу до розмов під умовиною, що вони не матимуть характеру ультиматум та що можливі зміни допустять щойно підчас переговорів. Загально переконані, що Італія не буде противитись, щоб дати Абісинії доступ до моря з умовиною, що це буде вільна пристань на італійській території.

Авас передбачує, що незабаром можуть зачатися великі міжнародні переговори, яких вислід не можна передбачити.

АНҐЛІЙСЬКИЙ УРЯД ОДОБРИВ.

ЛЬОНДОН, 11. 12. ПАТ. Після вчорашньої кабінетової ради речники уряду заявили, що **британський кабінет прийняв париські пропозиції** та що британський амбасадор у Парижі дістав відповідну інструкцію.

Вчора відбулось ненадійно друге засідання кабінету, присвячене дальшій дискусії над париськими пропозиціями.

У палаті громад з напруженням очікують заяви уряду, що пропозиції так, як вони оголошені у пресі, не мають апробати уряду. **Опозиція гостро нападає на уряд, закидаючи йому, що зловжив доброю вірою виборців.** Впливовий щоденник „Манчестер Гардіян“, що весь час, як довго триває італійсько-абісинський конфлікт, підтримував політику уряду, тепер виступив проти оголошених у пресі широких пропозицій. Це викликало величезне враження.

„ПОЩО ТОДІ ЛІҐА НАЦІЙ?“

ЛЬОНДОН, 11. 12. ПАТ. „Манчестер Ґардіян“ обговорюючи париські пропозиції щодо полагоди італійсько-абісинського спору пише таке: Поширювані „умовини мира“, на які мабуть погодилися у Парижі мін. Гор і прем. Ляваль, викликують зразу таке враження, що хіба зайшло якесь непорозуміння. Це зовсім певно не є французько-британські пропозиції, але максимальні умовини Мусолінія в заміну за територіяльні уступки, що зменшилиб Абісинію до трьох малих провінцій під гнетом Італії. Можливо, що Абісинія дісталаб коридор через італійську кольонію Еритрею до порту Ассаб, якого можна би вживати тільки тоді, колиб перейти пустиню Данакіль у найгіршій смузі. Навіть ця пустиня має стати власністю Італії. **Цьому не можна вірити. Пощо тоді стосується санкції, пощо збірної акції, та нащо благородні промови в Женеві, коли тепер залишені собі давні імперіялістичні великодержави пропонують знову давний імперіялістичний мир, як нагороду за злу поведінку. Такі умовини ніколи не може прийняти Абісинія та сумнівно, чи Італія здобула би їх за 10 років війни.** Покищо вожемо тільки висловити наше переконання, що париські інформації мусять бути неправдиві та що докладні подробиці усунуть прикре враження, що тепер запанувало.

ЗРАДА ЛІҐИ НАЦІЙ.

НЮ ЙОРК, 11. 12. ПАТ. Кореспондент Райтера повідомляє, що подані пресою мирові французько-англійські пропозиції багато американських громадян називає **зрадою супроти Ліґи Націй.** Півофіційні інформатори вважають, що Мусоліні здобуває дипльоматичну перемогу над головними европейськими великодержавами. Інші думають, що негус **водітиме вирішити долю свого краю у боротьбі.**

Неясна внутрішня ситуація

у Греції.

АТЕНИ, 11. 12. ПАТ. Політичне положення комплікується. Демерціс хоче мабуть розвязати національні збори та розписати нові вибори. Більшість зборів творять прихильники Цалдаріса. Вони хочуть, щоб король скликав національні збори та щоб уряд представився зборам.

Зміна кабінету в Еспанії.

МАДРИД, 11. 12. ПАТ. Тому, що дотеперішній уряд склав димісію, президент Замора доручив Мартінезові де Валеско створити новий кабінет. Де Валеско застеріг собі кілька годин до надуми.

Арештували небезпечного обманця.

ВІДЕНЬ, 11. 12. ПАТ. Арештували тут купця Мірреа Нормана Коля, члена міжнародньої банди фальшівників банкнотів, при якім найшли фальшиві анґлійські пашпорти. В кімнаті Коля поліція найшла 100 підроблених 100-долярових банкнотів, що були сховані в коробці на капелюх. Згідно з власноручними записками Коля, він пустив в обіг фальшивої банкноти на суму понад 10 тис. долярів. Коль передше доконав низки обманств у Берліні та у звязку з тим його шукала німецька поліція.

Успіх українського винахідника.

В Парижі, як повідомляє Офінор, відбулася в цих днях велика лекція-демонстрація, присвячена останнім працям відомого українського винахідника д-ра Біського. Лекцію зорганізував Центр Біорадіоскопії Біського у співробітництві з дирекцією часопису Франс-Радіо, яка особливо займається науковими питаннями, звязаними з застосуванням радієвих промінів. У повній по береги салі, де видко було численних заступників медичного світу Франції, д-р Лепренс, визначний член париського медичного Т-ва вияснив присутнім у чому полягає винахід д-ра Біського, який він назвав епохальним. Д-р Біський застосовуючи радіо-апарати, подібні до звичайних аматорських, добився можливости робити всі медичні аналізи цілком механічно і, що найважніше, безпомилково. Призначену для аналізування річевину ставлять поміж двома сферичними зеркалами, на які впливають радіо-апарати і як лише вона нагріється до якогось ступня, світляна стрілка, яка відбивається від оплемого зеркала, показує її стан. Коли вона стоїть на місці, тоді це показує на відсутність хвороти, а пересунення її в деякий бік на недугу, яка находиться в тім більшому стані, чим сильніший відхил. Але значіння апарату не кінчиться самою аналізою. Він служить теж для відшукання ліків. Замісць того, щоб, як це звичайно виявляється в медицині, робити на хорому пробу це той, чи інший лік, досить помістити дотичний лік в апараті поруч із річовиною, яку аналізуємо і яку беремо від хорого. Отже у випадку, коли лік корисний, стрілка апарату посувається праворуч, колиж він шкідливий то ліворуч. У випадках, коли він невтральний, вона стоїть непорушно. Доктор Лепренс ілюстрував свій відчит демонстраціями апарату та численними прикладами, коли його застосування помагало хорим у крайніх випадках. Виклад зробив у медичних колах велике враження і є надія, що апарат д-ра Біського піде незабаром на розгляд Академії Наук.

Східногалицька нужда і варшавський централізм.

„Наука не йде без бука“ — цю нашу народню приповідку відчувають на собі східно-галицькі поляки, якщо мова про східно-галицькі економічні відносини на тлі цілої польської держави, а зокрема у відношенні до варшавських централістичних затій на господарському відтинку. Цієї науки довгий час вони не відчували і не противилися їй зовсім, навпаки самі чинно помагали, коли ліквідовано у Львові одну установу за другою і переношувано її до Варшави, хоч свого часу була вона створена виключно силами і фінансовими засобами всього населення Галичини. Почалася ліквідація Банку Краєвого у Львові, який перенесено до Варшави і його фондами створено теперішній Банк Господарства Краєвого і з якого фондів галицьке населення[illegible] фундатор Банку, користає сьогодні тільки досить незначно. Те саме сталося з цілим рядом установ публичного характеру — про приватні тут не говорю — включно аж до установи освітньо-культурного значіння, якою було Державне Видавництво шкільних книжок у Львові, для якої і додатку навіть не створено у Львові окремого відділу. Це корчування Галичини почало поширюватися так, що налякало навіть самих львівських поляків і вони проти цього стали протестувати зразу по тихоньку, а згодом голосніше. Та було було це вже запізно.

Так Львів щораз більше тратив основи господарського розвою і супроти диктаторської гегемонії Варшави сходив до рівня незначного провінціяльного міста. Скасовано Краєвий Виділ і адміністраційну єдність краю і в 1-ім вересня 1921. р. для чисто політичних цілей з повним повехтуванням господарських інтересів утворено чотири галицькі воєвідства зі штучною, неприродною географічною і комунікаційною конфіґурацією, не кажучи вже про цілковите злековаження історичних і національних розвоєвих мотивів.

Давніша австрійська Галичина теж не була природним твором, а створили і утримали її до кінця всупереч українським протестам і доманганням поділу на Східну (приблизно по лінію Сяну) і Західну. В Австрії були теж деякі централістичні тенденції, та їх чимало паралізувала сама австрійська конституція з відомим подолом на коронні краї зі широкою краєвою автономією не тільки культурно-господарською, але і законодатною. Помимо політичні і національні моменти у довоєнній політиці галицького сойму і Краєвого Виділу, проти яких ми часто виступали. Все ж краєва галицька автономна адміністрація зуміла здобути значну самостійність супроти Відня і у господарській ділянці залишила по собі багато цінностей, що ними ще й нині живе Польща чи місцеве населення. Збудовано цілу, доволі розбудовану мережу битих гостинців і залізничних шляхів, регульовано рік і розбудовувано дикі гірські потоки та на значних просторах переведено різнородні рільні меліорації. Чимало з цього пізніше занедбувалося або й пропало безслідно через брак консервації, як згадати хочби забудування диких гірських потоків. Сьогодні

сеодно треба зачинати наново, чого не робиться, бо брак гроша.

Поза доновенною штучною адміністраційною єдністю Галичини — іствували два природні культурні й економічні осередки цього коронного краю — у Кракові для Західної і у Львові для Східної Галичини. Не зробило у цьому ніякого видному прилучення до львівського воєвідства значної частини польської Західної Галичини і нині Ряшів чи Ніско надалі тяготіють і культурно і економічно не до Львова, а до Кракова. Львів і досі залишився осередком цілої Східної Галичини від Сяну по Збруч і Карпати, а нові адміністраційні центри у Станиславові і Тернополі спинюють природний розвій цієї частини краю, але його таки не ліквідують. Саме механічне піднесення Станиславова чи Тернополя до ряду воєвідських міст не двигнуло їх на вищий ступінь життя; вони в суті річи залишились і досі „Зателепанцями“, з чого глузує собі дуже влучно знаний польський сатирик-фейлетоніст В. Раорт на сторінках львівського „Веку Нового“ (ч. 10355 з 10. 12. 1935.) у фейлетоні „З великих днів Зателепанець“.

Та життя бере таки верх над „Зателепанцями“ і поляки — трохи запізно — переконуються, що значіння Львова не можна перечеркнути, бо це не якісь „Зателепанці“ в роді Станиславова чи Тернополя, але всестороння і жива столиця краю від Сяну на схід. Та з цього не роблять іще політичних висновків. Зрозуміли вони і друге, а саме, великий економічний зв'язок цього краю в хосен Варшави і центральних та західних воєвідств. Відчуло це перше хліборобство, бо воно зазнало найбільших жертв у корить централістичного молоха. Слідно вже навіть і деяку реакцію.

Три східно-галицькі воєвідства як штучний твір, що зморою тяжить на нормальному розвою краю, чимало поглибив і поширив теперішню економічну крізу. Візьмім хліборобство, що найбільше відчуло цю крізу, зокрема найбільш хліборобське воєвідство — тернопільське, що саме дає річно понад сто тисяч тон збіжжа на експорт поза свої границі, ще й багато тварин і тваринних продуктів. Воно зазнало найбільшої втрати — хочби внаслідок залізничої тарифової політики. Тратить подвійно. Хліборобський продукт іде з Поділля на захід і на ринку з причини фрахту калькулюється значно дешевше, як такий самий продукт із Познанщини. Навпаки, що фабрикати приходять на Поділля зі заходу, є очевидно тут дорожчі, а ріжницю фрахту оплачує знову Поділля. Про інвестиції і допомоги для хліборобства від держави й не говорити, тут завжди Поділля з найліпшою у Польщі землею було й є на самому кінці.

Ще клясичніший приклад. У хліборобстві найліпше виплачуються бурякові плянтації. Один гектар цукрових буряків дає доходу брутто около 1000 золотих, коли один гектар жита в теперішній коньюнктурі около 140 золотих. Під цю пору є чинних на терені центральної і західної Польщі 55 цукроварень, на сході 4, а в Галичині всього 3 (три!), а саме на терені львівського воєвідства в Пшеворську і Ходорові і на терені станиславівського в Городенці. Ще більші ріжниці у контингенті цукру, що його означує міністерство скарбу. Розпорядком цього міністерства з 15. січня 1935. усталено продукцію цукру в кампанії 1934-35 так: для Городенки на 57.461 квінталів, для Пшеворська на 60,395 кв. і для Ходорова на 88,929 кв. разом для усіх трьох галицьких цукроварень на 206,785 кв., що творить всього 5 відсотків загальної продукції в державі в р. 1934-35, означеної на 4,013.794 квінталів (метричних сотнарів).

Ще щось більше. Внаслідок мікроскопійного приділу цукру для галицької кампанії зменшується щораз більше бурячана площа на Поділлі. В р. 1929. було на терені тернопільського воєвідства під управою цукрового буряка 10,900 гектарів (га), що творило 1.01 відс. цілої орної землі цього воєвідства, нині є тільки 1.500 га або 0.1 відс.

Через це зменшення бурякової площі як і з причини деконюнктури цін тварини від 1932. р. зменшилася значно скількість тварин, головно рогатої худоби, на терені тернопільського воєвідства, що стверджено урядово і що є виливом не самої тільки економічної крізи, але теж і відповідної економічної політики центрального уряду супроти тернопільського воєвідства. Не треба тут доказувати, який корисний вплив на цілість хліборобства мають бурячані плянтації, а спеціяльно для прокормлення рогатої худоби. Доказує це хочби урядова хліборобська обсервація.

Справами нашого хліборобства — у першу чергу у типовій хліборобській країні без промислу і більших міських осередків на Поділлі — попри „Сільський Господар“ займається живо і теперішня Українська Парлям. Репрезентація. Недавно в кабінеті нашого віцемаршала сойму В. Мудрого відбулася конференція представників уряду і декого з польських заінтересованих послів із представниками Української Парл. Репрезентації та „Сільського Господаря“, присвячена справі оснування на Поділлі першої цукроварні. Ця спільна нарада українських і польських представників з урядом дала позитивний вислід. Справою занялася і Хліборобська Палата у Львові і оснування цукроварні на Поділлі буде за якийсь час конкретним ділом, з чого, очевидно, скористають теж українські хлібороби як плянтатори цукрового буряка.

Для повноти зазначу, що згаданою справою цікавиться і тернопільський воєвідський уряд (це слідно було з реферату інж. Ющика на воєвідській конференції в Тернополі 12. лист. ц. р., з якого беру всі ці цифри) і може це буде перший замітніший факт, що варшавський централізм принайменше частинно у господарській ділянці уступить перед загрозою східно-галицької нужди.

Д-р Степан Баран.

З польської преси.

НЕСПОДІВАНКА.

„Prosto z mostu“, тижневик молодих польських народовців-радикалів, приніс сензаційну передову статтю Станіслава Пясецького під заг. **„Справа з важних найважніша“**. Не тільки цікаво, але й варто нашому громадянству ширше познайомитись з цією статтею.

Автор пише:

„Справа з важних найважніша. Вона децидує та рішає про майбутність Річипосполитої. Вона визначує яким маємо бути народом: малим, стисненим в етнографічних границях польської народности, що вічно обороняється і ніколи не здобуває та найвище прилучує на пограниччі держави кусні територій з т. зв. національними меншинами в кількости, можливій до перетравлення, — чи теж народом великим, з широкими горизонтами, що сягають від моря до моря, з амбіціями творити цілість щораз більшу, але без страху для малих людей, що в ній вони можуть загубитися. Щоб щось здобути, треба завсіди чогось зректися.

„Національний мінімалізм — це ідеольогія з часів подіпів. Для поневоленої Польщі був ідеалом власна держава, мала держава, якнайбільш польська і через це якнайбільш власна. З таким ідеалом якнайбільш власної держави приступило покоління займанщини до відбудови Річипосполитої в бурхливих днях великої осени 1918 року. Мінімальна була програма етнографічної Польщі з клином до заходу, тому, що там можна іще відібрати те, що Польщі видерли та винародовили. Мінімальна була програма етнографічної Польщі з фронтом до сходу, з якої зродилась підступна концепція створити на сході буфорні держави у васальній залежности від Польщі..

„Програма асиміляції є помилкою анахроністичного думання. Шляхотська Польща могла асимілювати руського боярина і князя, у яких національна відпорність була менша, а космополітизм більший; але сучасна Польща не зробить того з українським селянином з огляду на його національну свідомість. Кольонізація є механічним засобом, що стає тільки явним знаком кривди для покривджених. Кольонізаційна аритметика не має ніякого значіння, бо національних спорів не вирішує число. Це справи духової природи, що їх статистично не виміряти.

„Сучасна національна ідеольогія не базується на засаді, що мій нарід є на світі чимсь одиноко найкращим і найвищим, а є чимсь найдорожчим і найближчим серцю. Будучи націоналістом, мушу шанувати національні почування інших. **Нема такого доброго права, яке дозволилоб мені звертатись проти того у чужих, що для мене самого найдорожче.** Націоналізми давнього шовіністичного типу розвязували суперечні національні інтереси на підставі вовчого права сильнішого. Націоналізм сучасний розвязує ці конфлікти, створюючи ідею обєднання. Прикладом може бути гітлерівська Німеччина з її ідеєю нордійського імперіялізму. Ми, польські націоналісти, маємо обовязок найголосніше говорити про те, що є український нарід, що він живе та бореться за своє право до життя. Адже ми це найкраще можемо зрозуміти й відчути. Ми, що горді з відпорности польського народу підчас стокількадесятьлітньої займанщини, ми, що дожили до повороту на лоно батьківщини польського Шлеська, якого за пістьсот літ неволі не стравили німці. **Ми саме мусимо розуміти й цінити героїчне зусилля українського народу, що від соток літ не має власної державности та був русифікований, польонізований, роздертий, а все живий.**

„І хай нам не заслонює цієї наочної правди трагічний національний вузол у Галичині (у автора: „Малопольскі Всходней“). Цей вузол ще колись і для них і для нас стане щасливим. І не стараймось обмежити справи до поняття: „руська справа в Галичині“. Це поняття, що його створено у часах нашого національного мінімалізму, це поняття, що зачерпнуте з націоналізму 19. століття, який підпав під сугестію доцільности кольонізаційної методи Бісмарка при розвязуванні проблеми мішаних територій. І скінчім з казочкою, що її створили в найкращій вірі наші батьки, про те, що русини — це якась підгалузь польського народу, що вживає наріччя, яке до польської мови стоїть у тому самому відношенні, як нпр. кашубське наріччя. Це — неправда. Це нарід з власною мовою. І даймо нарешті спокій цій дрібничковости в називанні їх русинами, коли вони самі хочуть називати себе українцями. Це їх річ, хоч мені особисто може здаватися, що Русь Ярославів і Святополків має значно гарніші та старші історичні традиції, ніж Україна Хмельницьких і Наливайків.

„Одначе зачнім думати передовсім про українську справу по сучасному. **Це велика справа. І для них і для нас.** А зрозуміти її можна тільки тоді, коли наперед подумати про неї категоріями новочасного поляка, а потім сконтролювати самого себе думкою про те, що **я думав би та почував би, колиб був українцем, колиб був українським націоналістом“.**

Автор справді може поставити себе у положення українського націоналіста, бо згадує в своїй статті, що коли він був в Окопах св. Трійці, то йому живо пригадались давніші Мицєвіце. Як там колись, так тепер тут — збіг границь Польщі, Совітів і Румунії. **„А за трьома кордонами цей самий український селянин, що так само по українськи відчуває. Роздерта на три частини Україна. Ні, на чотири, бо недалеко за синім пасмом Карпат — чехословацька Русь Закарпатська. Почетвертований нарід“.**

Кінець статті на 1½ шпальти сконфіскований.

*

Як можна було сподіватись, ця справді несподівана стаття знайшла вже відгомін у польській пресі. **„Куріер Львовскі“** назвав „марним максималізмом“ націоналізм автора і піниться зі злоби, як сміє він спихати Польщу до ролі окупанта та дискредитувати кольонізаційні методи Бісмарка, це політичне „вірую“ старої ендеції. Зате **„Час“** з його найсильнішими державницькими традиціями не тільки спокійно та навіть з укритим задоволенням дав обширні витяги зі статті, але може й переоцінює її значіння, пишучи, що „скінчилася стара дорога польського націоналізму в українській справі“. Цікаво та пророчисто кінчає свій коментар „Час“, пишучи: „Хто десять літ тому подумав би, що цензори режіму пілсудчиків будуть колись ще конфіскувати ендеків за небезпечне українофільство! Але хто тоді подумав би, що давні приятелі Голувка в моменті, коли впав у Харкові Микола Скрипник і Хвильовий, коли Постишев нищив українців, будуть кликати в напрямі Росії: Екс Оріенте люкс?“

Фінансова скрута в Абісинії.

КАІРО, 11. 12. ПАТ. З Аліс Абеби повідомляють, що з уваги на фінансові труднощі, в яких є абісинський скарб з причини війни, зменшили платні урядовцям та старшинам-чужинцям в державній службі. Крім цього підвищили оплати за торговельні свідоцтва та деякі податки.

Димісія єгипетського уряду.

ЛЬОНДОН, 11. 12. ПАТ. З Каіра повідомляють: У висліді останніх подій в Єгипті та створення національного фронту, премієр Нессім Паша хоче зголосити димісію. Нессім Паша не зложив у цій справі ніякої заяви, це тільки здогади деяких політичних кол.

Розправа за вбивство міністра Перацького.

ДОКІНЧЕННЯ РОЗПРАВИ З ВІСІМНАЦЯТОГО ДНЯ.

СВІДКИ, ЯКІ НІЧОГО НЕ ПРИГАДУЮТЬ СОБІ.

У вівторок пополудні зізнавали ще два свідки про подробиці життя Карпинця і Климишина.

Св. Франц Сордиль, поліційний агент з Кракова, не памятає подробиць справи. Тому суд відчитує його зізнання зі слідства, в яких свідок говорить про обсервації підс. Климишина і Карпинця у Кракові. Широкі зізнання склав свідок у справі численних закупів хемікалій обома підсудними.

На питання обор. д-ра Павенцького свідок відповідає, що 30. травня 1934 р. докладно пізнав підс. Лебедя, бо стежив за ним далековидом з віддалення 60 кроків. На дальше питання оборони свідок говорить про закупи хемікалій підс. Карпинця.

Св. Карло Маршалік, купець у Кракові. Не памятає нині подробиць справи і тому суд відчитує його зізнання зі слідства. З цих зізнань виходить, що в квітні 1934 р. звернувся до свідка його товариш, поліційний агент Чижевич, щоби дозволив стежити зі свого помешкання. 30. травня 1934 р. свідок вернувся до хати коло год. 10-ої і застав у себе Чижевича. Перед виходом з хати Чижевич просив свідка, щоби крізь вікно стежив, чи не буде виходити високий брунет, якого свідок бачив раніше. В год. 12.10 опівночі з дому, який стежили, вийшов невідомий свідкові мужчина у циклівці і чорнім цератовім плащі. Мав зі собою скіряну течку. За ним вийшов студент, що його стежили й оба пішли до міста.

Свідок потвердив свої зізнання. На питання, чи пізнає між підсудними цього брунета і невідомого мужчину свідок вказує на підс. Качмарського, як на того невідомого мужчину. Опісля каже, що студентом є підс. Климишин, мужчиною, якого бачив 30. травня 1934 р., підс. Лебедь.

Трибунал відкинув внесок обор. Шлапака, щоби сконфронтовано св. Маршаліка зі свідком Чижевичем на обставину, чи св. Маршалік дозволив на обсервації зі свого помешкання безплатно чи за винагородою.

ФЕДИНА У ВАРШАВІ.

На внесок оборони трибунал переслухав ще **св. Тшцінського**, який уже раз зізнавав у суді. Свідок зізнав у слідстві, що виконуючи службу недалеко будинку міністерства внутрішніх справ заобсервував на вулиці декілька разів не тільки підс. Лебедя, але також іншого мужчину, якого пізнав опісля з фотографії як Андрія Федину. Свідок потвердив свої зізнання. Після того розправу відложили в год. 5.15 вечором до середи 10 год. рано.

Девятнацятий день розправи.

В середу почалася розправа в год. 10.40 передполуднем.

ДВІ ФОТОГРАФІЇ.

На початку розправи **прок. Желенський** складає судові дві фотографії: Анни Чемеринської та Андрія Федини, відомих діячів ОУН і просить долучити їх до актів справи.

ВІДКИНЕНІ ВНЕСКИ ОБОРОНИ.

Оборонець підс. Карпинця м-р Шлапак ставить внесок, щоб трибунал покликав на розправу знавця-хеміка проф. Дзевонського з Кракова у звязку з переслуханнями у найближчих двох свідків, що від них підс. Карпинець купував хемікалії, які найшли в нього у помешканні.

На запит предсідника, чому цього внеску не зголосив у законному речинці, оборонець заначує, що не міг додержати 14-деннього речинця, бо як оборонця настановлено його в цій справі щойно 2 тижні перед розправою.

Прок. Желенський противиться допущенню внеску обор. Шлапака, бо з формальних і річевих причин внесок не має основи. Якщо йде про річеві огляди, то в актах є вже опінія хемічного заведення краківського університету, яка вповні вистарчає до вияснення цих обставин, які мають вплив на зміст присуду. Обор. Шлапак піддержує дальше свій внесок і заявляє, що Карпинець у слідстві не давав ніяких вияснень щодо зібраних у нього хемічних складників. Нині на розправі може скласти такі вияснення сам або устами свого оборонця. Опінія проф. Дзевонського долучена до актів справи не є повна і не вичерпує цілої справи тому, що підс. Карпинець не склав вияснень. Далі звертає увагу, що на розправу покликали Антона Сендура як свідка, а тепер він фігурує на розправі як знавець.

У відповідь на цю останню заввагу оборонця прок. Желенський просить, щоби суд ствердив, що А. Сендур не на основі постанови суду, але на внесок прокуратора виступає як знавець. Якщо йде про покликання проф. Дзевонського, то про це можна би говорити по вияснених Карпинця. Одначе як довго цих вияснень нема, нема даних, які підважилиб тезу опінії проф. Дзевонського, нема підстави взивати знавця. Зрештою карна процедура знає тільки вияснення, що їх складає сам підсудний, а не його оборонець.

Оборонець Климишина д-р О. Павенцький прилучився до внеску обор. Шлапака. Трибунал відкинув внески оборонців і рішив долучити до актів справи фотографії Анни Чемеринської та Андрія Федини.

У звязку з тією останньою постановою обор. д-р Л. Ганкевич поставив внесок, щоби трибунал ще раз візвав св. Тшцінського з метою показати цьому свідкові фотографію Федини, бо свідок говорив, що бачив Федину на Краківськім передмісті. Прокуратор спротивився цьому внескові і трибунал відкинув його.

СХВИЛЮВАННЯ ЛЕБЕДЯ.

Перша зізнає **св. Роза Гліценштайнова.** Мешкала у своєї сестри Емілії Кашерової, в якої 15. травня 1934 р. винаняв кімнату Сваричевський. Субльокатор не говорив на як довго винаймає помешкання. Додав, що приїхав на студії. Сваричевський мешкав у Кашерової один місяць. В останнє бачила його в дні вбивства мін. Перацького коло год 7-ої. Сваричевський, несучи шклянку з водою, розлив воду. На заввагу свідка, що є схвильований відповів: „Нині страшний день, бо вбили мін. Перацького". На питання свідка, чи схопили вбивників, Сваричевський відповів: „власне, що ні". Коли Сваричевський вийшов з помешкання, свідок не знає. Кілька днів пізніше Кашерова дістала від Сваричевського картку з Ґдині з проханням переховати його річи. Свідок пізнає між підсудними Лебедя, як згаданого Сваричевського.

На внесок **прокуратора** суд відчитав кілька уступів зізнань свідка зі слідства тому, що вони ріжнилися від теперішніх її зізнань.

ЧОМУ ОБТЯЖУВАВ СВОЇМИ ЗІЗНАННЯМИ?

Св. Ярослав Штойко, вязень з Равіча, де відсиджує 5-літню кару за приналежність до ОУН, намагається зізнавати по українськи. На пригадку предсідника зізнає по польськи. Підс. Лебедя і Малюцу знає зі студентського життя, але з ними не стрічався в організації, до якої не належав.

Прок. Желенський: Всеж таки по замаху на большевицький консулят ви признались до стрічі з Лебедем і до участи в ОУН.

Св. Штойко: Ці зізнання я склав тому, бо був втомлений й опісля відкликав їх. Обтяжив Лебедя, бо поліція заявила мені, що він є закордоном і я міркував, що йому не пошкоджу. Тоді я зізнав багато видуманого.

На питання **прок. Желенського**, чи свідкові відомо, що інший член ОУН Маєвський зізнав тоді про ті самі подробиці, що свідок, цей останній не відповідає.

Прок. Желенський: Тут нам заявили, що ви при переслуханні просили, щоб вас довше переслухували, бо зараз не можете признатися до вини й „всипати" товаришів тому, що опісля не могли би перед ними виправдатися.

Свідок: Це неправда. Мене мучили довгими переслуханнями і при кінці слідства.

Прокуратор: А як ви признались до вини, чи вам дали якісь полекші, які передбачує правильник.

Свідок: Ні! Зі мною однаково поводились увесь час.

Прокуратор: Отже це неправда, щоби влада мстилася за те, що ви не признались у слідстві.

ПРИСУД ЗА „ФІКЦІЇ".

Свідок: Все те, що я зізнав, опісля відкликав у суді, бо це були фікції.

Прокуратор: Чи за ці „фікції" вас засудили?

Свідок: Так, на 5 років.

На внесок прокуратора суд відчитав зізнання свідка зі слідства, з яких виходить, що свідок зустрічався з Лебедем і що той звів його з ріжними членами ОУН та подрібно описав свою діяльність в ОУН.

Прокуратор: Чи при переслуханні сказали вам, що Мирон є за кордоном?

Свідок: Ні!

Прокуратор: Чомуж у такому випадку ви обтяжили не тільки Лебедя, про якого сказали вам, що є за кордоном, але також і Мирона?

Свідок: Все те, що я зізнав про Мирона було фікцією.

Прокуратор: Як висните такий зворот, що його ви підписали у слідчого судді: „Роздумував я над тим цілий день, чи виявити ці обставини. Вагався, але йшло про те, щоби я був у згоді з власною совістю і не попав у колізію з цілою суспільністю. Колиж я переконався, що дальше затаювання буде шкідливе і для мене і для „Юнацтва" я рішився виявити цілу правду".

Свідок: Напередодні тих зізнань переслухувала мене поліція.

Прокуратор: 4. квітня ви відкликали свої зізнання, 5. квітня заявили ви, що ці зізнання є правдиві й що „Юнацтво" підпорядковане ОУН. Чим ви це поясните?

Свідок: Мовчить.

На питання обор. д-ра **Л. Ганкевича** свідок відповідає, що на поведінку поліції жалувався у листі зі січня 1934 р. до слідчого судді Валігурського. Зі суддею Валігурським свідок на цю тему розмовляв, але суддя вважав ці закиди неправдивими.

На дальше питання обор. д-ра **Л. Ганкевича** чи був у помешканні підс. Лебедя свідок відповідає, що був у помешканні Лебедя в осени 1932 р. при вул. Пелчинській, числа не пригадує собі. Мешкання було в партері. Відкликуючи свої зізнання свідок не згадував виразно Лебедя, бо про нього на розправі не було балачки. Говорив, що відкликує свої зізнання у справі ОУН та „Юнацтва".

СЛОВНА ПЕРЕПАЛКА ОБОРОНИ З ПРОКУРАТОРОМ.

Д-р Шлапак ставить свідкові питання в справі відношення свідка до поліції. Предсідник відхилює це питання.

Прокур. Желенський просить, щоб суд звернув обороні увагу, що вже втретє задає ті самі питання, які вже відхилено. Такі питання йдуть на руку свідкам у робленні неправдивих закидів. Предсідник стверджує, що оборонці, останнім разом д-р Шлапак, дійсно ставлять питання, які вже суд відкинув. У звязку з цим предсідник звертає увагу на недопускальність такої поведінки, та востаннє перестерігає і пригадує припис 61 § закону про устрій загальних судів та зазначує, що мусітиме карати оборонців грившою.

Д-р Ганкевич вносить влучити письмо свідка Штойка, яке є в актах його справи за замах у большевицькім консуляті, адресоване до слідчого судді Валігурського, про евентуальне переслухання як свідка суддю Валігурського, якиий урядово ствердити у львівській поліції, де мешкав осінню підсудний Лебедь у Львові.

Прокур. Желенський противиться допущеню доказу з листа до судді Валігурського, бо це не має ніякого впливу на устійнювання вірогідности тодішніх зізнань Штойка. Можливо, що такий лист є, і що в ньому пороблено закили. Чи воно нас дивує, навпаки. Ми довідалися сьогодні з витягу протоколу зізнань, що їх тоді зложив Штойко, що він обтяжив товаришів, хотів їх опісля ратувати і відкликував.

Таксамо правдою є, що суддя Валігурський признав закид неправдоподібним. При цій нагоді мушу підкреслити цю спеціяльну методу,

яку стосують в суді свідки з ОУН, а в останнє також і переслухуваний Штойко. Цікаве: чим хто гірше „засипав“ товаришів, чим глибше відтворив перед судом і поліцією перспективи діяльности ОУН, тимбільше почувається опісля в праві робити закиди поліції, ба навіть слідчому судді та взагалі судовій владі, що його мучили і силували. Коли товариші на кимсь більше зверлися, він тим більше — не можу здержатися, щоб не вжити цього слова — безсоромний у робленні неправдивих закидів. Це дійсно подвійна неморальність: раз у відношенню до товаришів, другий раз у відношенню до польської влади, на яку тут накидаються і очорнюють. Ті закиди неправдиві. І Штойко признав нині, що вязнична і слідча влада поводилася з ним незалежно від змісту його зізнань. А щодо закиду, що Штойка переслухували довго, треба пригадати вірогідні зізнання представника поліції, що Штойко сам просив, щоб його довго переслухували, бо він хотів виявити все, одначе не хотів зробити цього відразу, та просив, щоб його хочби для ока переслухували довше. Словом Штойко хотів, щоби виглядало, що зізнання на ньому вимусили. Не нашою річчю улекшувати свідкам з ОУН пристосовати цю їм спеціяльну „моральність“. Тому теж противлюся допущенню внесення п. оборонця. Зрештою це внесення чисто демостраційне, тимбільше було конечне, щоб я ці річи назвав по імені.

Д-р Ганкевич вносить, щоби запротокулювати слова прокуратора: „безсоромний“ і „брехня“, опісля заявляє, що внесення оборони не є демонстраційні, а подиктовані почуттям, що оборонець обовязаний в обороні свого клієнта користуватися всякими засобами, на які йому дозволяє закон і процедура.

Опісля предсідник проголосив постанову, на основі якої відкинули внесення оборони про влучення до актів листа свідка Штойка та візвання на свідка судді Валігурського. В годині 12.30 предсідник оголосив обідову перерву.

ПРОКУРАТОР СТАВИТЬ НА ОДНУ ДОШКУ МИГАЛЯ ТА МАЛЮЦУ.

Після перерви встає підс. Мигаль і просить, щоб суд дозволив йому зложити заяву у звязку з цим, що прокуратор закинув деяким підсудним недостачу гарту, що Мигаль уважає натяком до нього. Підсудний хоче виправдатися, чому та в яких обставинах зложив зізнання.

Прок. Желенський зазначує, що підсудний Мигаль зле його зрозумів, бо ані під адресою Мигаля ані під адресою Малюци не вказував на недостачу гарту. Коли хтось змінює своє відношення до організації та свої переконання, то я вірю, що поступає льогічно і послідовно, коли поступає так як Мигаль і Малюца. Слова ці торкалися інших підсудних, які в слідстві наперед признавалися, опісля відкликували, а причину зміни своїх зізнань вияснювали такими мотивами, які навели деякі свідки.

Предсідник проголошує постанову суду, що з огляду на заяву прокуратора, що не закинув Мигалеві недостачі гарту, вияснення підсудного є зайві.

ЗІЗНАННЯ СВ. ВОЛ. МАЄВСЬКОГО.

Опісля суд став переслухувати свідка *Володимира Маєвського*, засудженого за приналежність до ОУН. Свідок хоче зізнавати по українськи, та коли предсідник звернув йому увагу, зізнає по польськи. Лебедя знає лише зі школи і „Пласту“ інших підс. зовсім не знає. Справу замаху на большевицький консулят знає лише зі судової розправи. Ніколи не зізнавав, будьто би знав Лебедя з терену організаційної праці. Переслухуваний в справі Лемика, виконавця замаху в консуляті, зізнав про Лебедя лише те, що зустрівся з ним припадково в Микуличині 1933. Лебедь приїхав до Микуличина мабуть на прогульку. Свідок здивувався, що Лебедь, про якого чув, що живе від кількох літ за кордоном, є в Польщі. Не питав Лебедя, які можуть бути наслідки з того, що перейшов нелегально кордон, бо свідок сам знав про ті наслідки. Все інше, що свідок зізнав у слідстві, не було згідне з правдою, бо був тоді у нервовому розстрою. Всякі подробиці видумав, теж начеб одержав від Сокола револьвер, який дав Лебедеві. Сокола знає лише зі школи і „Пласту“ та не знає, чи Сокіл знав Лебедя.

Опісля відчитували зізнання Маєвського, які він зложив у слідстві. На запит прокуратора, за що засудили свідка на 10 літ вязниці, чи не за участь в ОУН, свідок мовчить.

ЗІЗНАННЯ СВІДКА РОМ. СЕНЬКОВА ПРО ВБИВСТВО БАЧИНСЬКОГО.

Свідок Роман Сеньків, спроваджений також з вязниці, хоче говорити по українськи, та коли предсідник звернув йому увагу, зізнає по польськи. На запит предсідника, що йому відомо про вбивство Якова Бачинського, свідок відповідає, що його приятель Мигаль, згадував йому, що треба вбити Бачинського. Свідок стверджує, що до ОУН ніколи не належав, по фаху він артист-маляр. З Мигалем запізнався в 1933. р. в читальні, а з Бачинським, якого пів року перед його вбивством. Мигаль радив свідкові, щоб не давав Бачинському своїх образів на продаж. Справді Бачинський продав раз свідкові образ за 4 зол., чим кермувався Мигаль, коли просив свідка помагати при вбивстві Бачинського свідок не знає, і це його не цікавило, та взагалі не цікавився політичними справами. Револьвер, що ним вбито Бачинського, дістав від Мигаля. На запит прок. Желенського, чому брав участь у вбивстві Бачинського з яким не мав ніяких непорозумінь, свідок не вмів відповісти. Мигаль згадав лише свідкові, що Бачинський був конфідентом. Прок. Желенський: Чи на думку свідка це була достаточна причина до вбивства? Свід.: Я не цікавився цією справою, а вбив по пяному. На дальші запити відповідає, що Косівну знав, відповідає, що не пригадує собі, чи слідкував за кимсь під Бриґідками у Львові. Можливо, що так було, що ходив з Косівною довший час Казимирівською вулицею, де є вязниця. Підсудну Зарицьку знає також, та ходив з нею лише для товариства. Раз Мигаль просив його, щоби запровадив Зарицьку до Бачинського. Умовилися були, що під якимсь претекстом виведе Бачинського з хати. Ждали на Бачинського з годину. Як Бачинський надійшов, свідок згідно з приказом Зарицької відійшов на бік, Зарицька приступила до Бачинського, та почала з ним розмову. Спершу свідок йшов подальше від них, опісля прилучився. Було це по 10-ій вечором. Йшли у відворотному напрямі від мешкання Мигаля. Свідок не знав, що Бачинського вели нібито до хорого Мигаля.

З підс. Зарицькою не мав опісля стрінутися і не знав, що на Бачинського була засідка. Про засідку довідався щойно по вбивстві Бачинського. Того вечора свідок бачився з підс. Мигалем, який був лихий і питався свідка, чи Зарицька пішла з Бачинським. З Мигалем стрінувся у ресторані, з якого опісля оба вийшли на те місце, де Зарицька завела Бачинського. Нікого там не застали, хоч Мигаль когось шукав.

ЗВІТ З УБИВСТВА ПРИ ЧАРКАХ ГОРІВКИ.

На питання прок. Желенського що свідок з Мигалем робив безпосередньо по вбивстві Бачинського, свідок відповідає, що вони не втікали, але спокійним кроком пішли до міста. Ніхто з них не згубив тоді капелюха. Револьвер відобрала Косівна, яка була з якимсь мужчиною. До ресторану, де були Мигаль зі свідком прийшов опісля підс. Підгайний, якому Мигаль склав звіт з убивства. Свідок доповняв у подробицях цей звіт. По виході з ресторану Підгайний дав кілька золотих на горівку. Свідок здивувався, стрінувши в ресторані Підгайного, який, згідно зі словами Мигаля, мав з Мигалем виконати вбивство, але виїхав зі Львова.

Докінчення обширних кошмарних зізнань св. Сенькова подамо завтра.

400 ЗОЛ. КАРИ ЗА ВІДМОВУ ЗІЗНАВАТИ ПО ПОЛЬСЬКИ.

Свідки: Мирон і Нидза, оба засуджені за приналежність до ОУН, відмовились зізнавати по польськи. Суд покарав їх гривною по 200 зол. зі заміною по 10 днів арешту на випадок нестягальности.

•

ВРАЖІННЯ НАШОГО КОРЕСПОНДЕНТА.

(Телефоном від нашого кореспондента.)

Варшава, 11. грудня 1935.

На нинішній розправі знову вигринула справа побоїв українських вязнів у слідчій вязниці. Предсідник дбає, щоб на цю тему не було довгих виводів, прок. Желенський рішуче виступає проти закидів щодо побоїв, а оборона, намагаючись вияснити справу до дна, ставить відповідні запити і внески на переслухання свідків.

На тому тлі прийшло нині до гострішої словної перепалки. Коли свідки вязні, які відкликують тепер свої попередні зізнання покликуються на фізичний і моральний примус підчас поліційного слідства, — то прокуратор інтерпретує їх виправдання як тактичний закид для рятування своєї опінії супроти засипаних товаришів. Слабою точкою тих українських молодців є те, що вони признавали у своїх слідчих зізнаннях, не лише факти, про які поліція знала, але і виявляли речі зовсім їй ще невідомі. З тої слабої точки користає прокуратор уживаючи під адресою тих свідків навіть таких висловів як „безличність“ і „брехня“ та представляючи їх як людей без мужеського гарту. Всеж, св. Штойко, який відсиджує 5 літ за участь в атентаті у совітському консуляті запротестував проти закидування йому брехні, а підс. Мигаль зареагував проти закиду гарту, якщо річ йде про його особу. Тут знову прокуратор скористав з нагоди, щоби Мигаля і Малюцу поставити на одній дошці. Вислів прок. Желенського про оклеветування польських властей спонукав обор. д-ра Л. Ганкевича висловити просьбу, щоби прокуратор не вносив на розправу національних моментів, бо „тут нема ніяких поляків ані українців“. У тому місці предсідник перервав оборонцеві.

Коли переслухані нині свідки: Штойко, Маєвський і Нидза, це вже засуджені, то свідок Сеньків сидить у слідчій вязниці під закидом убивства разом з Мигалем студента Бачинського. Робить той свідок страшно гнітуче враження: Заявляє, що до ОУН ніколи не належав і ніхто його навіть не підмовляв до неї, каже, що політикою взагалі не цікавився, але признає, що „може стрілив“ до Бачинського; ніяк не вміє пояснити, чому це зробив. Говорить про пітятику перед убивством, оповідає про „добрий гумор“ у шинку після вбивства та страшенно засипує не тільки Мигаля, але — що головніше — Зарицьку, на яку скидає всю вину за заманювання Бачинського у засідку та Підгайного, як того, що приймав звіт про доконане вбивство. Все те в устах того малого худощавого хлопця, по професії декоративного маляра, розказуване ніяковим, загуканим тоном, звучить зовсім несамовито.

Деяке світло на зізнання і всю поведінку того свідка кидає відхилений запит обор. д-ра Павенцького чи він, Сеньків, находився колись під психіятричним доглядом. Не вдається теж і Мигалеві добути зі Сенькова путню відповідь на цілу низку зовсім ясних запитів: Сеньків плутається, гикається, не тямить, поводиться, як недорозвинена дитина або непритомний. Мигаль з обуренням спростовує оповідання свідка про „бірбантку“ та виказує, що ціла низка моментів зі зізнань Сенькова це суща брехня. В останній хвилині вдається Мигалеві вирятувати трохи ситуацію запевненням, що його Сеньків ніколи не вмів орієнтуватися серед часу і людей. Як взагалі дійшло до того, що в руці такого типу людини найшовся револьвер і як то можливо, що такий чоловік стріляючи вперше у свому житті, стріляв до свого товариша, це найбільша тайна.

Взагалі з полекшою віддихаємо, що це вже в цьому процесі останній день зі свідками українцями. (ік).

Крига забрала 1.200 рибалок.

МОСКВА, ПАТ. „Ізвестія“ повідомляють із Астрахану, що там урятували 5.000 рибалок, яких захопила хуртовина на Каспійському морі разом із кораблем. На відірваних від берегах є 1.200 рибалок.

Настя Волошин дійсно стигматизована.

ЕКСТАЗИ НАСТІ.

Екстази Насті це одинюке явище, котре лікарі кваліфікують як „психопатичне" й „істеричне". Якби не те, то Настя була би звичайною, побожною й розумною дівчиною.

Та це явище також входить у склад характеру справжньої стигматизації, як це загально відомо про Тересу Найман з Коннерсрайт.

Спершу Настя мала день у день дуже довгі екстази, звичайно впродовж цілої ночі, а рано йшла до тяжкої господарської роботи і працювала цілий день. На яких два тижні перед Чесним Хрестом відкинуло їй було їдження, їла тільки ввечір дещо. З того й повстав розголос, що Настя нічого не їсть. Тепер Настя їсть, одначе має свої окремі пости. В екстазах Настя імітує Христові муки. Спершу та імітація була вимовніша й повніша, тепер вона менше вимовна. Це у звязку з тим, що спершу Настя бачила в екстазі Христові муки й голосом „заповідала" їх, тепер вона бачить Ісуса Христа, як приходить до неї і „пробиває їй рани", а потім бачить Преч. Діву. Свої молитви в екстазі спрямовує вона частіше до Преч. Діви, ніж до Ісуса Христа. Взагалі в Насті стигматичні переживання розвинені в іншому стилі, ніж у Тереси з Коннерсрайт, хоч їхні психічні характери дуже схожі зі собою. Тереса має екстазу тільки в пятницю, а Настя (як тепер у Львові) має розложені „терпіння" на три дні: в середу екстаза з терпіннями, в пятницю в день біль голови наче від тернового вінця, а ввечір екстаза без терпінь („Христос у гробі", в суботу Настя постить і мовчить, руки їй синіють, пальці видовжуються, наче в мертвої людини („Христос у гробі"). Найдовша екстаза Насті в монастирі тревала годину, деякі тільки 20—30 мінут. Тереса чує в екстазах арамейську мову (якою Христос говорив) і нічого не їсть від 1926 р. Настя в екстазах чує тільки українську мову. Dalte екстази Насті звязані з іншими чудесними явищами, яких тут ані нумерично вичислити не можна, бо їх так багато. Коли на руках і на ногах Насті щойно робилися рани, то завсіди являвся реальний цвях у руці Насті, який по кількох мінутах при світлі і при бодай одному свідкові зникав. Товаришка Насті, Марія Сютрик, що на одній ліжку спала з Настею, а Настя в екстазі підложила їй руку під голову, навіть кололася таким цвяхом (тоді цвях появився перший раз). Настя в екстазі дістала (від Преч. Діви) два шкаплірі, кілька верениць і срібний ланцюшок з трираменним ніклевим хрестом.

Все те було при свідках і згори заповіджене Настею, включно з годиною, коли це станеться. „Апорти" завсіди були в часі екстази. Всі ті речі є в посіданні Насті та в тих, котрим вона їх дарувала. А кілька рази вервиця показувалася на руках Насті, коли вона була в екстазі, Настя на ній молилася впродовж пів години, люди брали й до рук ту вервицю, а вона потім при світлі, на очах свідків зникала з рук Насті.

Настя звичайно заповідала й заповідає, коли буде мати екстазу і як довго вона буде тривати. Хто хочби тільки раз був при екстазі Насті, для того ясно, що в екстазі Настя не здібна ні до якого „шахрайства", але власне викрила би всяке „шахрайство", яке мало би до неї відноситися. Настя взагалі ясновидюча („відчуває", чи особа, що її відвідує, віруюча чи невіруюча, чи їй вірить, чи не вірить, з якого вона народу, чи вона приїхала зблизька чи здалека і т. ін.), в дуже високій мірі. Для ілюстрації наведу один образок (вибираю саме такий, де брали участь лікарі). На три дні перед святом Чесного Хреста Настя в екстазі заповідає: „Внедовзі мають приїхати лікарі і багато іншого панства зі західної сторони бадати й оглядати мої рани". За яких 15 мінут приїхали три авта (це було в Млинах), в першому три лікарі з Радимна: д-р Малік, д-р Буцман (жид) і військовий лікар. Лікарі питаються господині дому: Відки Настя, скільки має літ і т. ін. Господиня змішалася, не відповідає, а Настя в екстазі (при замкнених очах) відповідає на кожне питання лікарів. Вони говорять до неї: Як можеш нам відповідати? Настя відповідає: На земські розмови я маю уха замкнені, але бачу золоті літери від Матери Божої, читаю їх і так вам відповідаю. При відході лікарі кланяються Насті, а вона, лежачи зі замкненими очима, підносить голову і так їм віддає поклін...

По повороті з яворівського шпиталю 18. Х. Настя в екстазі сказала: „Лікарі мені нічого не зроблять... Мати Божа говорить: Тебе людино, чекає далека дорога, твоє тіло буде скатоване, не плач, не ридай, піддайся терпінням, яких ти приняласи".

23. Х. в екстазі проповіла, що тої ночі заберуть її „в далеку дорогу". Так і сталося. В 11 год. три поліцаї розбудили її з екстази. Завезли до Яворова, а відсі ранішним поїздом відставлено її до Львова. Я вважаю Настю за кращий стигматичний тип. Інші стигматизовані особи, бувало, сильно бажали собі ран Христових. Нпр. згадана Гемма Ґальґані молилася до Христа: „Ісусе, зроби мене подібною до себе, дай мені терпіти з Тобою, не ощаджуй мене. Терпиш Ти, і я хочу терпіти. Ти муж терпіння і я хочу бути дочкою терпіння".

Настя ніколи так не молилася, бо ані не знала, що може бути „така людина" (себто зі стигмами). Вона була пасивна супроти стигматизації, та саме тому появу стигматизації в неї психольоґічно тяжче зрозуміти. Мабуть з тої самої причини рани Насті не дуже кровавлять, а незвичайні явища, звязані з Настею, всетаки дуже багаті змістом і ріжнородністю. Саме те, що Настя є першою „уніятською" стигматизованою особою, в її проявах дуже характеристичне. Мені це дуже багато дало „до думання" і поглибило мій погляд на психічний процес стигматизації взагалі.

(Далі буде.)

о. д-р Г. Костельник.

Д-Р Ю. ОЛЕСНИЦЬКИЙ.

Великі Роковини Станиславівщини.

(13. XII. 1900.)

День 13. грудня 1900 записався нестертими буквами в памяти Станиславівщини. Того дня вітала станиславівська громада свого владику Андрея гр. Шептицького з нагоди його інсталяції та іменування його найвищим достойником греко-катол. Церкви.

Іменування його в 1899 р. станиславівським епископом приняла українська станиславівська громада з резервою. Була вона тоді маленька. „Руська Бесіда" мала тоді ледви 15 членів, головою був малосвідомий купець Теодор Стахевич. Правда, кілька осіб греко-кат. було тоді на найвищих становищах у Станиславові, одначе були це урядовці-австріяки, що в житті не вживали української мови, а до свого походження не дуже то признавались. Усі вищі місця в духовній ерархії займали не менш відчужені від свого народу москвофіли. Українці були просто привикли до того, що з ними ніхто не числився, не вміли стояти в обороні своєї національної гідности, не берегли прав, які прислуговували їм і їх мові.

Вже від 1885 р. істнувало у Станиславові епископство, одначе до того часу владики стояли осторонь від своєї пастви.

Перший станиславівський епископ Юліян Пелеш, — це була людина умом і наукою дійсно дуже визначна, одначе в приватному житті горда і неприступна. Він присвятився цілковито упорядкуванню і введенню в життя своєї епархії, окружувався лиш москвофілами та іменував майже цілу москвофільську консисторію, а позатим жив хіба з кількома дідичами в окрузі. Поза церквою бачив його нарід хіба часто в пишному повозі, запряженому чудовими кіньми, при чому на переді повозу сиділи в лискучій золотими ґудзиками ліберії льокай і візник. Для нього скромна українська громада майже не істнувала.

Другий епископ, Юліян Куїловський, людина дуже доброго серця і благої вдачі, але ані теольог, ані вчений, ані взагалі нічим не визначна особа: епископом став він лиш тому, що був напів поляком-повстанцем. Увесь час свого епископування перебував він з малими винятками на селі в Перемищині, а дійсна управа дієцезії була в руках москвофільської капітули.

Не диво, що після того з резервою поставилася станиславівська громада до номінації нового владики, тимбільше, що це був граф і вихований між чужими. Здавалося, що буде, як досі бувало.

Одначе новий владика від самого початку на кожному кроці поступав послідовно так, як це йому казала його віра, добро церкви, народній обовязок і народня честь. Кожний його крок був предметом подиву.

Угорські українці під крилами мадяризації не мали тоді з Галичиною ніяких звязків. Вони зовсім забували, що вони з нами один нарід. Згідно з нашим ритуалом до свячення владики треба трьох епископів, тож через брак третього нашого епископа в Галичині треба було просити епископа поляка. Щоб навязати тісніший звязок з угорськими українцями і могти мати на них вплив, виїхав новий владика ще як епископ-номінат на Угорщину, відвідав там монастирі й обох епископів (ужгородського і пряшівського) та запросив їх на своє висвячення до Львова. Оба приняли його з великою радістю, але в останній хвилині не прибули, бо мусіли виїхати на зїзд мадярських епископів до Будапешту, куди їх покликав будапештенський кардинал. Тому в останній хвилині мусіла капітула таки просити на третього святителя львівського польського суфраґана епископа Вебера. Але навязані із закарпатськими українцями звязки не перервалися і були початком до пізніших спільних виступів усіх греко-кат. епископів.

Вже сама поява нового владики викликувала всюди пошану для його достоїнства. Виступи його як свідомого українця вимагали пошанування в нім і його національности.

Вже у Львові, де львівська капітула уладжувала свято його свячення, була з тої причини мала колізія. Новопоставленого владику витав перший після давнього звичаю намісник, як представник цісаря, в урядовій мові. Хтось кинув гадку, що нового владику, як українця, на його бажання повинен перший повитати представник українського громадянства по українськи. Велике з того вийшло замішання. Було багато спорів. Та нарешті таки як перший витав нового владику представник українського громадянства в українській мові.

Свято інсталяції нового владики у Станиславові уладжувала знову станиславівська капітула. Вона хотіла все зробити по традиції. Вправді скромні українці зголосили свою участь у привитанні епископа, а навіть предложили дуже гарний привітальний вірш, написаний поетом Остапом Левицьким, де кожна строфа кінчилась імям: Андрею. Вірш цей мали видрукувати як летючку і роздавати підчас свята, бо так веліла традиція. Брутально відкинув співучасть свідомих українців предсідник капітули: „Нам вас не треба, а вірш хлопською

Про забутого праведного діяча з давніх часів народовства.

Спомин.

Святкуємо ювилеї і згадуємо тих, що відійшли від нас раз на все. З тих свят витворюється виховна традиція для грядучих поколінь, що відтак переходить до історії.

З останнього видання „Червоної Калини" про наших Січових Стрільців нагадав я собі праведника **о. Гавриїла Боднара**, пароха Свистільник, рогатинського повіту, і хочу дещо з його життя переказати нашому громадянству, щоб показати, як давнїше жили наші громадяни, як працювали і як доходили до успіхів своєї праці.

О. Гавриїл Боднар уродився з селянської сімї 1844 р. в селі Переволока, бучацького повіту. Тут скінчив він народню школу і звідти пішов до нижчої гімназії оо. Василіян в Бучачі, по скінченні якої перейшов до вищої гімназії в Бережанах. Відтак відбув богословські студії у Львові і в році 1870 став сотрудником у Добромірці, збаразького повіту. Було це в перших роках діяльности митрополита Йосифа Сембратовича, що зачав був пропагувати ідею тверезости між нашим народом. Цим покликом переймається молодий сотрудник о. Гавриїл Боднар і в своїй місійній діяльности виганяє розгуляних громадян із корчми в Добромірці та приєднує їх — до читальні. Ось так поставали у нас перші читальні, ще не зорґанізовані первісні розсадники освідомлення народу, бо читальні „Просвіти" стали у нас організувати аж у 1891 році, значить: двацять літ пізнїше.

В 1875 р. переносять о. Гавриїла Боднара на душпастирство до Посічи, богородчанського повіту, де він далі веде свою просвітянську роботу і доїздить до Станиславова, до свого товариша проф. Евгена Желехівського та йому помагає у виданні українсько-німецького словаря. В 1878 р. переходить він на малу парохію у Свистільниках, рогатинського повіту, де вже лишився до смерти, працюючи там 38 літ для освідомлення і добра свого народу. Його заходом засновано там читальню „Просвіти" та вибудовано великий читальняний дім на читальню і крамницю. Далі організує він кружок „Сільського Господаря" в Бурштині і товариство „Сокіл".

Як почало виходити „Діло", він став одним з перших його передплатників і як ідейний громадянин українець був членом усіх українських товариств у Львові; в його хаті не забракло ні одного українського часопису, ні одної книжки, що тоді виходили. Брав участь у святочному відкритті Національного Музею у Львові і причинювався збиранням старовинних памяток до збільшення цього музею.

У першій хліборобській виставі в Стрию 1909 р. визначився експонатами з пасічництва, як також з виробу овочевих вин. Був невтомним учасником всяких нарад, зборів і віч та агітацій при виборах, за що нераз переслідувала його австрійська влада. Те все робив він безкорисно й тихо та без розголосу і за його працю для народу, за добрі діла і правий характер всі його поважали та називали „праведником".

В 1914 р. не втікав він перед наступом російського війська, а залишився у своїй громаді щоб з нею ділити долю й недолю воєнного часу. Підчас відвороту в 1915 р. хотіла російська жандармерія арештувати о. Гавриїла Боднара, але начальник громади і церковна старшина до цього не допустили і його охоронили. А відтак прийшла до Свистільник наша стрілецька кадра і тоді старенький о. Боднар віджив та тішився невимовно своїм військом і тим, що найшовся у стрілецькому коші.

І тут між своїми судилось йому вмерти дня 24. квітня 1916 р. Величаві похорони справили йому Січові Стрільці. До цього причинились в першій мірі: о. Пшепюрський, сотник Т. Рожанковський і четар д-р В. Старосольський. Похорони відбулися під проводом о. шамб. Городецького з Вербиловець та о. дек. Гаврисевича з Чагрова і при участи представників освітньо-культурних установ, стрілецьких старшин і маси народу. Вони провели на місце вічного спочинку невтрудженого борця за кращу долю українського народу, що дождався побачити перші проблески народньої волі.

Нехай сьогодні спомянуть Його ті, що по ньому прийшли!..

Д-р Кость Левицький.

мовою не надається на таке велике свято" і замовлено зі Львова вірш у язичію. А приготовляючи свято, розіслала капітула всім запрошення в урядовій німецькій мові.

На інсталяційний бенкет запросили, як це було у звичаю, всіх урядовців від восьмої ранґи вгору, себто тих, що мали золотий ковнір. А що між українцями такого достойника не було, то свято мало відбутись без українців, як і попередні. Якось довідався про це владика і припоручив вислати всім нові запрошення в українській мові, а на бенкет запросити також трьох представників українців, а саме д-ра Михайла Коцюбу, тоді провізоричного професора учительської семинарії проф. гімн. Андрія Шахновича і нотаріяльного кандидата Льва Гузара.

На бенкеті було досі в звичаю промовляти в урядовій мові. Новий владика відступив від звичаю. Він був українець і промовляв в українській мові. На святі був очевидно станиславівський староста, радник двора Прокопчиц, що був вправді греко-католиком, але ані до церкви не ходив, ані не признавався, що він українського роду. Делегатом від Коломийщини був повітовий маршалок князь Пузина. Відповідаючи на їх урядові тоасти, сказав новий владика до Прокопчица: „Тішуся, пане раднику двора, що тут у Станиславові є старостою ви з руського (бо так себе тоді називали українці) роду і думаю, що ви любите свій нарід, тож надіюся, що в згоді і разом будемо для добра церкви і свого народу працювати". А до князя Пузини сказав: „Також дуже мені мило, князю, що представником Коломийщини є ви, бо й ви походите зі старого, вельми заслуженого руського боярського роду і певно не менш, як ваші великі предки, любите той нарід, котрого кров пливе у ваших жилах!" (Докінч. б.)

З організаційного руху.

ДОВІРОЧНА НАРАДА У.Н.Д.О. В СТАРОМУ САМБОРІ.

Дня 5. XI. відбулась довірочна нарада УНДО у Старому Самборі. Нараду отворив і проводив нею заступник голови ПНК п. **Пукач** зі Стрільбич, секретарював п. **Торчанівський** з Посади. Крім них до президії входили **о. Кончумюк** з Кобла і пп. **Комарницький, Рудзінський і Микранич.**

Посол **Тершаковець** змалював положення українського народу в Польщі за час від 1922 р. На тому тлі представив справу виборчого порозуміння і вислід виборів. У дискусії забирали голос: о. ігумен Пелех з Лаврова і д-р Ілько Кульчицький зі Старого Самбора. Крім того багато присутніх ставило ріжні запити.

По вичерпанні порядку нарад зібрані приняли такі резолюції: 1) Українське громадянство, зібране на нараді дня 5. XI. 1935 у Старому Самборі, вповні одобрює діяльність Української Парляментарної Репрезентації; 2) Бажає УПР в цій праці якнайкращих успіхів.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

З нових видань.

Інж. д-р Е. Храплйвий: „ДАНІЯ — КРАЙ ХЛІБОРОБІВ". Враження з прогулька. З 28 образками і картою Данії. Львів 1935. Бібліотека „Сільського Господаря" ч. 125. Стор. 95 + карта, ціна 60 сот. Данія і її життя, це тема неодної книжки, що їх радо читають селяни. Та у нас література дуже вбога про цей цікавий для хліборобів і вартий до наслідування край. Тому ця брошура, що у десяти розділах описує життя Данії і розкриває суть добробуту данського хлібороба, повинна найтися всюди там, де цікаві читачі шукають розвязки нашої біди на селі: в читальнях, кооперативах, Кружках „Сільського Господаря", „Рідної Школи", „Союзу Українок". Автор подає крім загальних даних про господарське життя в Данії, ще й свої спостереження, з яких дуже багато може навчитися наш селянин і неодин зможе застосувати у себе. Тут подано про способи господарювання данців, про плекання худоби, беврів, курей, про управу паші і про всякі інші цікаві для хліборобів речі. Звернув теж автор чималу увагу на освіту й культуру селян у Данії та на цьому тлі старається представити отой дивний край, що в ньому селянам добре живеться. Багато ілюстрацій та приступний виклад роблять цю книжку вартою того, щоби її прочитав кожний, кому цікаві шляхи праці данців — і їх застосування у нас. Книжка не дорога, тому надається до масового поширення.

НОВИНКИ.

— **„Distinction", косметичний кабінет**, Коперника 42а, тел. 272-18, виконує всі косметичні заходи найновішими методами й апаратами. Артистична регуляція брів автоматично без болю. Крашення брів спеціяльними нешкідливими засобами. Апарат „Regenerateur", що відновляє клітини шкіри. — Новість: Еластичні опаски під бороду (на обвислий підборідок) і чоло, що не дозволяють дальше творитись зморшкам. Солідна праця. — Уміірковані ціни. Також концес. курси косметичні. 1—10

— **У справі невикуплених білетів на „Запорожця за Дунаєм"** на 19-го ц. м. Каса „Союзного Базару" подає до відома, що хто не викупить цих білетів до дня 14-го ц. м., не зможе мати претенсій, коли білети ці каса продасть кому іншому.

— **Засідання Комісії Літературознавства** при Фільольоґ. Секції Наук. Тов. ім. Шевч. відбудеться в пятницю 13-го ц. м. в год. 6. попол. На денному порядку відчит д-ра Марії Деркачевої: „Легенда Дон-Жуана в літературі українській та европейській".

— **Молодь Львова — Митрополитові.** Українська молодь города Львова уладжує в неділю 15. грудня ц. р. в год. 12. впол. в салі Театру Ріжнородностей (Рутовського 22) святочну академію для вшанування 70-ліття Митрополита Кир Андрея. Дохід з академії призначений на допомогу незаможній академічній молоді. Особистих запрошень не розсилають. Точна програма в окремих програмках. Білети в ціні від 4.— до 0.99 зол., для молоді 49 сот., раніше набувати в кооп. „Пласт", Руська 3.

— **Наукове Товариство ім. Шевченка** подає до відома, що Демографічна Вистава продовжена до неділі, 22. ц. м. включно. У звязку зі згаданою виставою відбудуться отсі виклади в Музею Товариства: в неділю, 15. ц. м. в год. 12. в полудне інж. С. Пастернак: „Підземні скарби України"; в неділю 22. ц. м. в год. 12. в полуд. проф. д-р В. Кубійович: „Шляхи й комунікація України й сумежних країв". Вступ звичайний (50 гр. і 25 гр.).

— **З Українського Лікарського Товариства.** В пятницю 13. XII. в год. 19-ій відбудеться у домівці Товариства при вул. Підвалля 7/І. відчит Д-ра Скигаря: Піорея і реферат Д-ра Т. Бурачинського: Безробіття в лікарському світі.

— **В Союзі книговодів**, відділ у Львові (вул. Сакраментох 10) відбудеться в четвер, 12. ц. м. наукове засідання з рефератом М. Шратера на тему: „Білянс польських приватних банків у світлі аналізи". Крім того відбудеться дискусія на тему: „Правильність торговельних книг". Початок год. 19. Вступ вільний.

— **У 50-ліття смерти Миколи Устіяновича** улаштовує ювилейний комітет Кружка Рідної Школи ім. М. Устіяновича в Миколаєві н. Дн. у днях 14 і 15 грудня ц. р. ювилейне свято. В суботу буде ілюмінація вікон ювилейними наліпками і свічками. Вечором в год. 17.30 панахида. В неділю 15 ц. м. в год. 10 Соборна Служба Божа. Підчас проповіді відкриття і посвячення памятника поета і пропамятної таблиці в церкві. Попол. святочна академія в салі читальні Просвіти. Поч. год. 13. Вступ за добровільними датками.

— **Панорама давнього Львова.** В салі польського Літературно-Мистецького Кола відбулося громадянське зібрання у справі створення властичної панорами давнього Львова. Автор проєкту інж. Вітвіцький, асистент політехніки, проєктує створити панораму, що представляє образ Львова під кінець 18-го століття в мірилі 1:200. Панорама обійме простір 177 кв. метрів і буде поміщена у спеціяльному будинку. Кошти панорами прелімінують на 192.000 зол., а будова потревала би півтретя року.

— **Громадяни у справі амнестії.** Минулої неділі відбулося у Львові зібрання родин політичних вязнів у справі урядового амнестійного проєкту. Зібрання рішило вислати в пятницю, 13. ц. м. делеґацію до воєводи, щоби зложити меморіял для міністра справедливости з домаганням, щоби поширити амнестію на всіх політичних вязнів і знести табор у Картуській Березі.

— **Новий віцевоєвода в Тернополі.** Міністер внутрішніх справ іменував віцевоєводою в Тернополі Гіполита Непокойчицького, дотеперішнього старосту в Грудзьондзі.

— **Ревізії у членів УНДО в Рівному.** Пишуть нам: Дня 28. XI. ц. р. рівенська поліція переведа ревізію у таких членів УНДО: Нестора Кузьминця, Олександра Лукашевича, Леонтія Чорненка, Миколи Негребецького, Пантелеймона Любака. Шукали зброї і протидержавної літератури, якої, розуміється в нікого нема. У секретаря Пов. Нар. Комітету УНДО забрали для переглянення „Шлях Нації", „Вогні", книжку М. Грушевського „З історії релігійної боротьби на Україні" і політичний реферат УНДО.

— **В обороні польського стану посідання.** В салі польського Педагогічного Т-ва у Львові відбулося минулої неділі віче, скликане ендецькими організаціями, в справі оборони польського стану посідання у Сх. Галичині. Перший промовляв проф. Ст. Ґломбінський, який засував небезпеку, що погрожує полякам з причини постійного занепаду польської торговлі і ремесла у Львові та в цілому краю, при рівночасному зрості українських кооператив по селах, українського промислу у Львові та дальшого розросту торговлі і промислу жидівського. Щоби цьому зарадити, промовець радив створити цілу сітку „католицьких" безпроцентових кас на зразок теперішніх кас жидівських. Такі каси повинні повстати при кожній польській парохії, щоби піддержати польську, дрібну торговлю і ремесло, а користуючись моральною і матеріяльною піддержкою уряду, ставути підпорою польського стану посідання в краю. З проєктом проф. Ґломбінського погодились всі інші промовці, й остаточно зібрані приняли резолюцію з зазивом, щоби польське громадянство приступило швидко до реалізації цього пляну.

— **Високі ціни сірників** довели до того, що зубожілі народні маси вертаються до старосвітського способу добування вогню при помочі кременя і губки. А що ріжні сторожі монопольних інтересів виступають проти кресання вогню, нарід зачинає інакше собі радити. Один учитель із Семпольна придумав прилад, що розрізує прецезійно сірники здовш. Вправді по селах вже й досі вміли робити з одного сірника кілька, але винахід цього учителя механізує цю працю і тому має великі шанси на швидке поширення в цілому краю.

— **Обнижка цін залізних товарів.** На основі конференції міністра промислу і торговлі з представниками залізних картелів переведено обнижку залізних рур на 17 прц. і шруб на 15 прц. Обнижка обовязує від 16. грудня ц. р.

— **Фабрику фальшивих монет** викрито в домі Петра Якобше в Збоїсках Нових під Львовом. Ревізія знайшла кількадесять готових 5- і 10-золотівок та ріжні прилади і хемікалії до виробу грошей. Крім Петра Якобше арештовано його жінку, а крім того Миколу, Розалію і Василя Фітьо, цілу родину Пташників в 6 осіб та Катерину Горак, що мешкали в Добрянах і поширювали фальшиві гроші по ярмарках, відпустах і т. д.

— **Львівська хроніка.** Технічний виділ міської управи викінчив перебудову вул. Казимира Великого (передтим Казимирівської) коштом 540 тисяч зол. — В лазні при вул. Академічній якась жінка пробувала скінчити самогубством, напившись денатурату. Подібним способом хотіла відобрати собі життя 19-літна Михайлина Паньків при вул. Пелчинській. Обі відставлено до шпиталю.

— **За недозволену операцію.** В окружному суді в Станиславові ведеться слідство проти львівського лікаря, д-ра Вільгельма Вебера, що переведів недозволену операцію на жінці, яка через те умерла. Д-р Вебер перебував літом у Дорі, де зголосилася до нього молода жінка, що сталась опісля його жертвою. Про випадок повідомлено львівську лікарську палату.

— **Краєва хроніка.** До мешкання Якова Гана, власника фільварку в Бруховичах пов. Перемишляни добулися в ночі крізь вікно три люди і стероризувавши його, забрали йому портфель з готівкою 1.200 зол. та револьвер, яким нападений хотів боронитися. Опісля втікли на конях. — В загороді Стефана Боршівського у Вишнівчику пов. Перемишляни вибухла в ночі пожежа і знищила господарські будинки зі збіжем і знаряддям. — В Ясеневі пов. Броди арештовано війта Франца Купнацького під закидом спроневірення 700 зол., що походили з податків. — В Болехові арештовано Авраама Ґрінкравта і Маєра Штаркштайна, що взяли від купця Фрідмана кухонну посуду на розпродаж по ярмарках і вторговані гроші у висоті 500 зол. спроневірили. — В лісі коло Порохника пов. Ярослав знайшли наге тіло якогось мужчини, що роздягнувшись, замерз серед корчів. Здогадуються, що це придуркуватий жебрак, який волочився в околиці.

— **З Польщі.** У познанському університеті тревають дальше протижидівські ексцеси, наслідком чого ректор припинив виклади на рільничому виділі. — У Заверцю на 30 тисяч усіх мешканців є 82 прц. безробітних. — У склепі Байлі Шапіра у Вильні вибухла пекольна машина і знищила все уладження. Машину приніс до склепу якийсь хлопець. — Повітовий староста в Дзісні на Виленщині уладив облаву на вовки при участі 28 рушниць. Убито два вовки, 5 постріленo, а багато втікло крізь кордон до Совітів.

— **Жидівські емігранти на Сибірі.** Совітський уряд рішив дати в розпорядження жидівських емігрантів з Німеччини значні терени на східній Сибірі. Представник Совітів у Вашинґтоні предложив уже цей проєкт комісареві допомоги жидівським емігрантам з Німеччини в американських Зл. Державах.

— **Летовище серед океану.** Німецька Люфтганза розпочала будову третього корабля, що буде летовищем для літаків, які удержують постійну комунікацію з південною Америкою. Необхідність такого корабля показалася після дволітніх досвідів і обсервацій. Корабель буде готовий в травні 1936 р.

— **Хотіли продати 3 кґ. золота.** В Букарешті арештовано двох селян, що хотіли продати три кільограми чистого золота. Арештовані кажуть, що золото дістали від робітників, що працюють при полосканні золота в місцевості Брад, щоби продали їх за більшу ціну. Золото передано державному скарбові.

— **Біблія для сліпих.** Британське Біблійне Товариство, що видає біблію у всіх мовах на світі, святкує 100-ліття свого існування. Роблячи підсумки своєї праці, директори т-ва стверджують, що воно роздало 117 тисяч примірників біблії, друкованої спеціяльним письмом для сліпих.

— **Летунська катастрофа.** В Анґлії впав бельгійський літак, що летів з Брюселю до Льондону. В його кадовбі находилося 7 пасажирів і 3 членів залоги. Всі погибли на місці. Між пасажирами була одна жінка. Літак був італійської конструкції.

— **Ріжні вістки.** У Відні арештували купця Нормана Коля, члена міжнародної спілки фальшівників банкнотів, що пустив в обіг 10 тисяч фальшивих долярів. — В Македонії буревій знищив засіви. — У звязку зі стабілізацією совітської валюти Совіти задумують встановити нову обігову монету замість рубля.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ЧОТИРИ І ½ МУШКЕТЕРІВ".

Австрійська комедія з відомим коміком Сеге Сакалем, дуже добрими характеристичними типами Брессаром і Вальбурґом і двома молодими, симпатичними артистами, повними темпераменту та гумору Веребеєом і Гальмаєм. Інтриґа комедії основана на дотепнім непорозумінні, якто дівчина, закохана в голосі славного співака, якого знає з радіо, знайомиться з бідним його приятелем увесь час пересвідчена, що він славний співак. Знамениті дві сцени цієї комедії — в нічнім барі з передпотопним професором, що запивається до нестями і на шлюбі, який використовує один безробітний для легкого і приємного доходу. Інтриґа добре замотана і дає привід до сміху; є й добрі дотепи. Публика за недостачею мистецьких фільм виповнила кіно по береги і була дуже вдоволена.

Спорт.

ЗАКОРДОННІ ЗМАГАННЯ.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА. Мистецтво. Славія — Простейов 9:2; Спарта — С. К. Пільзен 4:1; СК. Кладно — Нім Сп. Кл. Заац 2:2; Теплицер Ф. К. — Моравська Славія 3:4; С. К. Наход — Ч. С. К. Братислава 3:0. Стан лігової табелі тепер такий: Спарта 20 п., Славія 18, Вікторія Пільзен 17, Простейов 16, Жіденице 14, С. К. Пільзен 13, Братислава 12, Наход 11, Нім. Сп. Кл. Заац 10, Моравська Славія 10, Кладно 9, Колін 9, Д. Ф. Ц. 8, Теплицер 6.

АВСТРІЯ. Змагання за чашу. Лібертас — Рапід Оберлаа 6:3; Адміра — Рапід 4:2.

МАДЯРЩИНА. Мистецтво. Гунгарія — Шорокшар 5:0; Ференцварош — Теренцеш 2:0; 3. Округа — Будай XI. 2:1; Фебус — Будафок 5:1; Шальготарян — Бочкай 3:3; Сегед — Кішпешт 1:3.

НІМЕЧЧИНА. Дісельдорф. 1. Ф. Ц. Нірнберг — Шальке 04 2:0 (0:0). Фінал за нім. чашу.

ДЕБЛИН. Ірляндія — Голяндія (міждержавні) 3:5 (3:2).

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Наталя Королева: 1313, повість середньовічна. Львів 1935. Стор. 116. ф. 8°.

Наталя Королева: ВО ДНІ ОНИ... Нариси. Стор. 40, ф. 8°.

О. Василь Дубицький, ем. проф. катехит гімназії: ПІЗНАЙ СЕБЕ В СВІТЛІ ХРИСТА. Збірка релігійних і світських промов, виголошених при ріжних нагодах до молоді, учительського збору й освіченого загалу. Львів 1935. Ст. 144.

Д-р В. Левицький: ІСТОРІЯ НАУКИ. II. частина. Наука в новітніх часах. Львів, грудень 1935. Накладом „Самоосвіти".

НОТИ.

Я. Ярославенко: ГУКАЙТЕ ВСІХ. 4 пісні на мішаний хор. До слів Черкасенка: 1) Гукайте всіх...; 2) Ми любим рідний край; 3) Ми — де сонце...; 4) Сьогодні пазустріч нам сонце встає. Музичне Накладня „Торбан", косм. з обм. пос., Львів. 1935. Ч. 271. Ціна 2 зол.

Театри.

Український Театр „Заграва“.
Винники.
12. XII. „Верблюд вухом голки“.
13. XII. „Стефко“.
14. XII. „Святе полумя“.
15. XII. „Ой Морозе, Морозенку“.
16. XII. „Маргюс“.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.
Теребовля:
12. XII. „Бешкет у раю“.
13. XII. „Серед бурі“.
14. XII. „Циганка Аза“.
15. XII. „Гори говорять“.
З Теребовлі іде театр до Копичинець.

Великий Міський Театр.
Четвер, 12. XII. год. 8. веч. „Пригода в Гранд Готелю“ з І. Кульчицькою.
Пятниця, 13. XII. год. 8. веч. Аб. 6. „Пригода в Гранд Готелю“ з І. Кульчицькою.
Субота, 14. XII. год. 8. веч. Аб. 6. „Пригода в Гранд Готелю“ з І. Кульчицькою.

Театр Рівнородностей.
Четвер, 12. XII. год. 8. веч. „Івась із місяця“.
Субота, 14. XII. год. 8. веч. „Івась із місяця“.

Кіна.

АДРІЯ: „Авто-поліцмайстер“.
АПОЛЬО: „Аннаполіс“.
АТЛЯНТИК: „Найщасливіший день у моєму житті (Йосиф Шмідт).
ВАНДА: „Велика подія“, „Скінчена пісня“.
ҐРАЖИНА: „Петрусь“ з Франціскою Ґаль.
КАСІНО: „Його Величність шофер“.
КОЛЬОСЕУМ: „Зломане серце“ і ревія Гумор, пісонька, танець і Ска.
КОПЕРНИК: „Ільонка“ з Франціскою Ґаль.
МАРУСЕНЬКА: „Бенгазі“ (Ґейрі Купер).
МІРАЖ: „Катюша“ і Ревія маріонеток.
МУЗА: „Ідемо до щастя“.
ПАКС: „Оборона Ченстохови“.
ПАЛЯС: „Чотири і 1/2 мушкетерів.
ПАН: „Весела вдовичка“ та „Доля кварка“.
РАЙ: „Нові люди“ (совітська фільма).
СОНЦЕ: „Шойно вчора“ та ревія „Поминки на Богданівці“.
СВІТ: „Чотирьох джентельменів“, „Азбука кохання“.
СТИЛЕВЕ: „Її шампанська ніч“ і ревія „Обтинанки“.
ТОН: „Хрестоносні походи“ Сесіля Б. Міля.
УТІХА: „Цілунок засудженого“ та ревія.
ХИМЕРА: „Цирк Барнума“.

Закордонне радіо.

Четвер, 12. грудня 1935,

Відень (506,8) 14.00 Спів, 16.05 Японія в опері й оперетці, 17.15 Муз. дрібнички, 20.10 Танкова музика, **Кошиці** (259,1) 21.10 Концерт орх., **Прага** (470,2) 11.05 Сальон. музика, 17.45 Твори Камілля Горна, 20.50 Спів, **Париж** (1648) 13.15 Легка музика, 21.00 Муз. фолькльор провінції Кверсі, 21.45 Концерт орх., **Білгород** (437,3) 11.00, 20.00 Концерт, 23.30 Нар. пісні, **Берлін** (356,6) 10.15 Нар. пісні, 20.10 Моцартівський концерт, 22.30 Концерт, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 21.00 Симф. концерт, **Ляйпціґ** (382,2) 16.00 Форт. твори Баха та Моцарта, **Мінхен** (405,4) 16.10 Пісні (Бомбард сопр., Фріке тенор), 17.30 Популярна музика, 20.10 „Музика“ муз. комедія Бітнера, **Штутґарт** (522,6) 19.00 Невідомі пісні Брамса (Гіхарц альт), **Будапешт** (549,5) 12.05, 17.30 Легка й циг. музика, 19.20 Фрагменти з мад. оперетов, 21.15 Мадяр. камер. музика, **Мілано** (221,1) 11.30 Легка музика, 16.05 Вок. концерт, 17.40 Трансм. з Асмари, 21.50 Концерт військ. орх., **Рим** (420,8) 13.20 Розр. концерт, 16.30 Інструм.-вок. концерт, 20.50 „Помаранчева квітка“ ком. Брабо й Досек, 22.15 Концерт із участю Гиндеміта.

Пятниця, 13. грудня 1935.

Відень (506,8) 13.10 З німецьких опер, 14.00 Спів (Івоґен сопр.), 15.20 Хор хлопців і скич квартет, 17.30 Солісти (форт), 19.30 „Кліві“ оп. Достала (прем'єра), 22.10 Форт. й орг. твори Баха, **Кошиці** (259,1) 19.10 Словацькі нар. пісні в супр. гітари, **Прага** (470,2) 16.10 Сальон. квартет, **Париж** (1648) 18.30 Концерт симф. орх., 21.00 Камер. муз., 21.45 Опереткова музика, **Білгород** (437,3) 12.05, 19.30 Концерт, **Берлін** (356,7) 14.15 Нові популярні мельодії, 16.30 Солісти, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 12.00 Муз. всячина, 15.15 Дитячі пісоньки, 18.00 Скандинавська музика та пісні, 20.15 Словно-муз. авд., **Мінхен** (405,4) 17.00 Вок.-муз. концерт, 21.30 Концерт б-моль Чайковського на форт. і орх., 22.30 Пісні до слів Гетого (Вольф сопр., Друмер альт, Райтер бас), **Будапешт** (549,5) 12.05, 17.30 Циг. й танц. музика, 18.30 Лістів фестиваль, 20.10 „Льоенгрін“ оп. Вагнера (II, III дія), 22.45 Давня балєва музика, **Мілано** (221,1) 19.00 Легка музика, 21.00 Симф. концерт (соліо Гіндеміт), **Рим** (420,8) 13.25 Популярна муз., 16.30 Трансм. з академії св. Сесилії (скрипк. рецитал), 17.40 Трансм. з Асмари, 22.00 Концерт хору.

Львівське радіо.

Четвер, 12. грудня 1935.

6.30 Раннішня авдиція 6.50 Легка музика в гр. пл., 7.20 Раннішня авдиція, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Муз. поранок (орх., спів), 13.00 Концерт гавайських гітар 13.30 Легка музика в гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Хвилина і дазунова з гр. пл., 16.00 „Гран“ гутірка для мол. дітей, 16.15 Концерт — китиця фільм. і ревієвих мельодій, 16.45 концерт муж. хору, 17.00 Як село живить місто: бульба й городовина, 17.15 Сільські настрої — камер. орх., 17.50 Книжка та знання: „Спасителі людства“ П. Лебля, 18.00 Французька муз. в гр. пл., 18.30 Гутірка про моди, 18.40 Туристичний інформатор, 18.45 Під італійським небом — гр. пл., 19.20 Папа Пій XI. про мистецтво, 19.30 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Й. Пілсудський і „Книжка“, 20.45 Веч. денник, 20.55 Протилетунсько-газова оборона, 21.00 Театр Уяви: „Ґавнтсвілі взиває помочі“, 21.30 Пісні в супр. форт., 21.55 Симф. концерт (орх., скрипка), 22.45 Танц музика в гр. пл.

Пятниця, 13. грудня 1935.

6.30 Раннішня авд., 6.50 Легка музика в гр. пл., 7.20 Раннішня авд., 7.55 Трохи інформ., 8.00 Для шкіл, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Литовська легенда: „Берези з Кумасеклі“ — для ст. дітей, 12.40 Сальон. музика з гр. пл., 13.25 Домашнє господарство, 13.30 З ринку праці, 13.35 Легка муз. з гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа 15.30 Ревієві та фільм. мельодії (спів, музика), 17.00 Гутірка для хорих 16.15 Концерт орх., 16.45 Прир. гутірка для ст. дітей: Грудень на небі й землі, 17.00 Репортаж із астрономічної обсерваторії, 17.10 Камер. концерт із творів Бетовена, 17.50 Спорт. порадник, 18.00 Рахманінов: Рапсодія на тему Паґаніні на форт. і орх. з гр. пл., 18.30 Програмова скринька — листи, 18.40 Значіння зимових кольоній 18.45 Камер. твори в вик. тріо 19.00 Гутірка: Кодірові образці, 19.20 Рекл. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Бюро студій розмовляє зі слухачами, 20.00 Монольоґ: Образець доброї справи, 20.10 Пісні Рих. Штравса (Завадська сопр.) у супр. форт., 21.00 Веч. денник. 21.10 Із суч. Польщі, 21.15 „Вікторія та її гузар“ із „Гавайською квіткою“ на „Балю в Савої“ китиця мельодій з оперетов Абрагама (симф. орх., спів). 22.30 Танкова музика.

Радіокутик.

ТОВАРИСТВО ПРИЯТЕЛІВ РАДІЯ В ЖЕНЕВІ.

Засноване в 1927 р. Товариство Приятелів Радія в Женеві, обєднує радіоаматорів для оборони їх інтересів. Товариство постійно зростає і сьогодні має більше як 2.000 членів.

Засадничо займається воно передусім боротьбою з технічними перешкодами у відборі, що повстають внаслідок руху трамваїв, вінд та праці ріжних моторів. Щороку дістає т-во сотки реклямацій і здебільша дає поміч.

Женевське радіо й міська влада підтримують цю корисну інституцію при допомозі субвенцій.

Органи Т-ва.

Т-вом керує Управа, Технічна Комісія, яка студіює наукові і практичні проблеми про перешкоди у відборі, а крім того цікавиться короткими хвилями і послуговується коротнохвильною посильною стацією. Під контролею тієї комісії технічні органи відвідують безплатно мешкання і влаштовують „полювання“ на радіопаразитів. Озброєна у спеціяльні апарати, вона устійнює причини недомагань та усуває їх. Крім того комісія виясняє членам т-ва ріжні технічні питання радія.

Правнича комісія займається справами радіофонічного законодавства. Радіоабоненти повинні бути — на її думку — під охороною закону проти власників моторів, що перешкоджують у відборі.

Комісія Аматорів обєднує тих членів Т-ва, яких цікавлять наукові досліди й будова спеціяльних апаратів, напр. приймачів на короткі хвилі, телевізорів і т. п.

Дотеперішня діяльність Т-ва.

Крім нормальної праці вгорі згаданих Комісій, Т-во організує товариські сходини для членів, інструкторські курси бездротового телеграфу у фізичній лябораторії женевського университету, музичні й літературні конкурси по радіо, радієві самоходові рейди, при чому намагаються відшукати таємні посильні стації.

Крім цього улаштувало Т-во радіовиставу, яка стягнула більш як 13.000 глядачів, організує екскурсії членів до студії, співпрацює в ріжних урочистостях женевського радія і при помочі мікрофону інформує слухачів про діяльність Т-ва та про ріжні справи, що цікавлять радіоаматорів.

Це Т-во не займається ні програмою, ні радіоденником.

Як вступити у члени.

Формальности прийняття у члени т-ва обмежені до мінімум. Доволі вплатити суму 3 франки, щоб стати членом Т-ва. Це наймовша річна складка. Висота складки необмежена.

Члени Т-ва мають право до безплатної технічної помочі на кожний телефонічний заклик зранку до вечора. Крім того вони можуть брати участь у всіх сходинах та імпрезах, що їх організує Товариство.

Як бачимо, це Товариство має клюбово-товариський характер і в значній мірі підсилює пропаганду ідеї радіофонії у краї.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долляр у Львові у приватних оборотах 5.29—5.31.

Нім марка 1·40—1·50, фр. франки 34·90—35·10, шв. франки 171·70—172·20, фунти стерлінґи 26·10—26·20, австр шілінґи 98·50—100, чеські кор. 20.60—21.00, рум. леї 25.50—28.00, італ. ліри 31.00—33.00.

ЗБІЖЕ.

	Ціни льоко Львів від до
Овес одн.	14.50—14.75
Овес одн. л. зам.	14.00—14.50
Овес зб.	14.00—14.50
Овес зб. легко зам.	13.50—13.75
Інші курси незмінені	
Вика чорна	18.50—19.30
Вика сіра	17.50—18.50

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 11-го грудня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

кг. масла десерового бльокового без опакування	2·70 зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакуванням	2.74·50 „
кг. масла дес. експорт. враз в експортовим опакуванням дає зачет по	2·80 „
1 л. молока	0·16 „
1 л. сметани	0·75 „
1 к. яєць	5·20—5·25 „

Тенденція на масло звишкова, на яйця сильна, на молоко вдержана, на сметану слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 11. XII. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці льоко подвіря птахоникарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Цьогорічні курочки I. кл.	0·90 зол.
Однорічні, товсті кури I. кл.	0.85 „
Когути I. кл. до 1.50 кг.	0.80 „
Товсті качки I. кл.	0.90 „
Товсті індики I. кл.	0.95 „
Товсті пантарки	1.00 „

Кури, качки, індики, пантарки приймає в кожній кількости.

Птицю не годовану приймає по дешевшій ціні.

Купує вівсяну питльовану муку, гречану муку, просо та овес.

Приймає нових доставців.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.